

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys

tukee oppimista, työskentelyä
ja rajat ylittävää liikkuvuutta

Kymmenvuotisjuhlaesite

Sosiaalinen
Eurooppa

Käsikirjoitus valmistunut helmikuussa 2018

1. painos

Euroopan komissio ja sen nimissä toimivat henkilöt eivät vastaa siitä, miten tämän julkaisun tietoja käytetään.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2019

© Euroopan unioni, 2019

Arkistokuvat: © Shutterstock.com

Tekstiä lainattaessa on mainittava lähde.

Euroopan komission asiakirjojen uudelleenkäytöstä säädetään päätöksessä 2011/833/EU (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39).

Sellaisten valokuvien tai materiaalin käyttöön, johon EU:lla ei ole tekijänoikeutta, on pyydettävä lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.

Print ISBN 978-92-76-02754-6 doi:10.2767/429146 KE-01-18-211-FI-C

PDF ISBN 978-92-76-02743-0 doi:10.2767/75025 KE-01-18-211-FI-N

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys

tukee oppimista, työskentelyä ja
rajat ylittävää liikkuvuutta

Sisällys

Alkusanat	4
Johdanto	5
EQF – mikä se on ja miten se toimii?	6
EQF-tasojen kuvaukset	17
Miten EQF:ää voidaan käyttää ja kenelle siitä on hyötyä?	20
Mitä vaikutuksia EQF:llä on ollut tähän mennessä?	25
Katse tulevaisuuteen	28
Lyhenteet	30

Alkusanat

“Nyky maailmassa ihmiset tarvitsevat mahdollisuuksia taitojensa kehittämiseen ja hyödyntämiseen, kun he siirtyvät työstä toiseen tai erityyppisiin tehtäviin taikka jatkavat kouluttautumista. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (EQF) on yhteistyön kulmakivi pyrittäessä helpottamaan ihmisten taitojen ja pätevyyden ymmärtämistä ja tunnustamista heidän siirtyessään työ- tai opiskelupaikasta toiseen kotimaassaan tai ulkomailla. EQF:n ansiosta työnantajien on helpompi vertailla ulkomaisia tutkintoja kotimaansa tutkintoihin ja ymmärtää hakijoiden taitoprofiileja. EQF auttaa ihmisiä hyödyntämään osaamistaan, tasoittaa tietä opintoja jatkettaessa ja parantaa osaamisen kohtaantoa työmarkkinoilla.”

Marianne Thyssen

Työllisyys- ja sosiaaliasioista, osaamisesta ja työvoiman liikkuvuudesta vastaava komissaari

Johdanto

Nyky maailmassa ihmiset tarvitsevat korkeatasoisempaa ja laajempaa taitovalikoimaa voidakseen osallistua työelämään, viestiä, saada käytettäviinsä tietoja, tuotteita ja palveluja sekä osallistua sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

On erittäin tärkeää ymmärtää ja arvioida osaamista ja tutkintoja asianmukaisesti, jotta voidaan sovittaa paremmin yhteen osaamistarjonta ja työmarkkinatarpeet. Yhteisellä eurooppalaisella viitekehyksellä voidaan tukea osaamisen ja tutkintojen ymmärtämistä ja arviointia. Kehys myös auttaa ihmisiä hankkimaan uusia taitoja ja täydentämään osaamistaan missä tahansa elämänvaiheessa sekä tukee siirtymistä koulutustyyppistä ja -tasolta toiselle taikka opinnoista työelämään ja takaisin niin kotimaassaan kuin eri maiden välillä.

Tutkinnot ilmentävät sitä, mitä ihmiset tietävät, ymmärtävät ja osaavat tehdä. Tutkintoja on monenlaisia, on esimerkiksi korkeakoulutuksesta myönnettäviä tutkintotodistuksia ja ammatillisesta osaamisesta myönnettäviä todistuksia. On tärkeää noudattaa avoimuutta siltä osin, mitä ihmiset ovat tosiasiaassa oppineet tutkintoa varten ("oppimistulokset"). Näin voidaan varmistaa, että oppijat, työntekijät, työnantajat ja koulutuksen tarjoajat antavat tutkinnoille asianmukaisen taloudellisen, yhteiskunnallisen ja akateemisen arvon.

Eurooppalaisella tutkintojen viitekehyksellä elinikäisen oppimisen edistämiseksi (EQF) pyritään parantamaan tutkintojen selkeyttä, vertailtavuutta ja siirrettävyyttä. EQF perustettiin vuonna 2008 yhteiseksi viitekehykseksi, jossa tutkintotasoa kuvataan vaatimustasoltaan nousevin osaamiskuvauksin. Viitekehyksen avulla määritetään eri tutkintojärjestelmien ja niiden tasojen väliset vastaavuudet. Sen on tarkoitus auttaa oppijoita, työntekijöitä, työnhakijoita, työnantajia, ammattiliittoja, koulutuksen tarjoajia, pätevyyden tunnustamiseen osallistuvia elimiä, viranomaisia ja kansainvälisiä järjestöjä.

EQF-suositusta tarkistettiin vuonna 2017¹, jotta voidaan ottaa huomioon tämän päivän realiteetit ja olla valmiina tulevaisuuden haasteisiin. Tarkistuksessa säilytettiin kymmenen vuotta sitten sovitut keskeiset tavoitteet edistää tutkintojen selkeyttä ja rakentaa keskinäistä luottamusta Euroopassa. Tarkistaminen oli yksi Euroopan uuden osaamisohjelman kymmenestä keskeisestä toimesta. Ohjelman tavoitteena on parantaa taitojen kehittämisen tarkoituksenmukaisuutta ja laatua, taitojen näkyvyyttä ja taitoja koskevaa tiedonhankintaa.² Kuten EQF:n nimestä käy ilmi, kysymyksessä on yksi viitekehyksistä, joilla toteutetaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteita³. Pilarin kahdestakymmenestä periaatteesta aivan ensimmäisessä todetaan, että jokaisella on oikeus laadukkaaseen ja inklusiiviseen opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä.

1 2018-80078-0-1, määräaika 6.12.2018

2 2018-80078-0-1, määräaika 6.12.2018

3 2018-80078-0-1, määräaika 6.12.2018

EQF – mikä se on ja miten se toimii?

Mikä on tutkinto?

EQF:n määritelmän mukaan tutkinnolla tarkoitetaan *"arviointi- ja validointiprosessin virallista tulosta, joka saadaan, kun toimivaltainen elin vahvistaa, että henkilö on saavuttanut tietyt vaatimukset täyttävät oppimistulokset"*.

Miksi tutkinnot ovat tärkeitä?

Tutkinnot palvelevat monenlaisia tarkoituksia. Työnantajille ne kertovat, mitä tutkinnon suorittaneen odotetaan tietävän, osaavan tehdä ja ymmärtävän (ns. oppimistulokset). Tutkinnot voivat olla edellytys tiettyjen ammattien harjoittamiselle. Koulutusalan viranomaisia ja koulutuksen tarjoajia ne auttavat määrittämään hankitun osaamistason ja -sisällön. Tutkinnon haltijoille itselleen tutkinto on osoitus henkilökohtaisesta saavutuksesta. Tutkinnot ovat tärkeitä työllistyvyyden parantamisen, liikkuvuuden helpottamisen ja kouluttautumisen jatkamisen kannalta.

Tutkinnot annetaan yleensä tutkintotodistusten tai muiden todistusten kaltaisten asiakirjojen muodossa koulutuksen, opintojen ja (joskus) työn suorittamisen jälkeen. Tieto viitekehukseen kuuluvien, laadunvarmistusmenettelyn läpikäyneiden tutkintojen sisällöistä ja tasosta on luotettavaa. Tutkinnot ovat kuin valuuttaa, jota ihmiset voivat käyttää työnhaun ja jatkokouluttautumisen yhteydessä.

Eri maiden tutkintojen selkeyden ja vertailtavuuden lisääminen

Euroopan koulutusjärjestelmät ovat erilaisia ja heijastavat kansallisia perinteitä. Koulutusjärjestelmissä olevien erojen vuoksi on vaikea arvioida, mitä toisessa maassa tutkinnon hankkinut henkilö tietää, ymmärtää ja osaa tehdä oppimis- tai työympäristössä. Toisessa maassa hankitun tutkinnon arvoa ei siksi välttämättä ymmärretä, mikä heikentää luottamusta tutkinnon laatua ja sisältöä kohtaan. Tämä koskee myös virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella hankittuja tutkintoja sekä kansainvälisten elinten ja järjestöjen myöntämiä tutkintoja. Luottamuksen puute voi heikentää ihmisten mahdollisuuksia kehittää itseään ammatillisesti, saada töitä ja täydentää koulutustaan, mikä luo esteitä liikkuvuudelle niin jäsenvaltion kuin EU:n rajojen sisällä.

EQF on yhteinen viitekehys, jonka avulla eri maiden tutkintoja voidaan vertailla helposti. Lähestymistapana on käyttää oppimistuloksia kunkin tutkinnon kuvaamiseen, jotta tutkinnot ovat selkeämpiä ja helpompia ymmärtää. Näin EQF tukee oppijoiden ja työntekijöiden rajat ylittävää liikkuvuutta ja edistää elinikäistä oppimista ja ammatillista kehittymistä koko Euroopassa.

Mikä on tutkintojen viitekehys?

Tutkintojen viitekehyksellä luokitellaan tutkinnot tiettyjen saavutettuja osaamistasoja vastaavien arviointiperusteiden mukaisesti. Tavoitteena on kytkeä tutkintoja toisiinsa, koordinoida niitä sekä parantaa niiden selkeyttä, suorittamismahdollisuuksia ja laatua suhteessa työmarkkinoihin, koulutusjärjestelmään ja kansalaisyhteiskuntaan.

Tutkintojen viitekehyksillä tuetaan elinikäistä oppimista (eli kaikenlaista koko elämän aikana tapahtuvaa oppimistoimintaa), jonka tavoitteena on parantaa henkilökohtaisia, aktiiviseen kansalaisuuteen liittyviä, sosiaalisia ja/tai työhön liittyviä tietoja ja taitoja. Määritelmä kattaa kaiken virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen.

EQF: pääperiaatteena oppimistulokset

Tutkinnoista annettuja tietoja ovat perinteisesti olleet opintojen pituus sekä oppilaitos tai paikka, jossa oppiminen on tapahtunut. Selkeitä tietoja siitä, mitä tutkinnon haltijalta voi odottaa tietojen, taitojen ja pätevyyden osalta, on annettu harvemmin.

EQF:ssä ja kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä (NQF), joiden vastaavuus EQF:ään on määriteltä, noudatetaan oppimistuloksiin perustuvaa (osaamisperusteista) toimintamallia. Tämä tarkoittaa, että sekä tutkinnon sisältö että taso kuvaavat, mitä tutkinnon haltijan odotetaan tietävän, ymmärtävän ja osaavan tehdä (oppimistulokset).

Oppimistulosten painottaminen parantaa tutkintojen selkeyttä ja vertailtavuutta maiden välillä ja sisällä (esimerkiksi saman tason eri tutkintotyyppien välillä tai saman tutkintotyyppin eri tutkintotasojen välillä). Oppimistuloksiin keskittyvänä EQF voi auttaa kansalaisia saamaan käsityksen monimuotoisesta ja -mutkaisesta tutkintojen kokonaisuudesta.

Osaamisperusteisella toimintamallilla voidaan myös sovittaa paremmin yhteen työmarkkinatarpeet ja koulutustarjonta sekä helpottaa eri oppimisympäristöissä hankittujen oppimistulosten validointia. Koska oppimistuloksissa keskitytään siihen, mitä oppija tietää, ymmärtää ja osaa tehdä, tutkintoihin voivat johtaa entistä useammanlaiset oppimispolut ja -kokemukset.

Yhteisen viitekehysten tasojen kuvaukset ovat EQF:n ydin

EQF koostuu kahdeksasta oppimistuloksiin perustuvasta tasosta. Niihin liittyvistä tasojen kuvauksista käy ilmi, miten odotetut tiedot, taidot sekä vastuu ja itsenäisyys lisääntyvät oppijoiden edistyessä tasolta 1 tasolle 8. Tasojen ja kuvausten avulla eri maissa ja oppilaitoksissa suoritettuja tutkintoja on helpompi tulkita ja vertailla.

Oppimistulosten kuvaukset

EQF:n mukaiset oppimistulosten kuvaukset (ks. sivu 17) käsittävät kaksi ulottuvuutta: tasot ja oppimisen alueet.

Tasot kuvaavat, kuinka osaaminen muuttuu monitahoisemmaksi tasolta toiselle siirryttäessä. Esimerkiksi tasolle 2 sijoitetun tutkinnon haltijalta odotetaan paljon vähemmän itsenäisyyttä kuin tasolle 7 sijoitetun tutkinnon haltijalta.

Oppimisen alueita ovat tiedot, taidot sekä vastuu ja itsenäisyys, joiden avulla erityyppisiä tutkintoja voidaan luokitella samalle tasolle. Tutkinnot, joiden tuottamat oppimistulokset ovat samantasoisia, voivat esimerkiksi olla suuntautumiseltaan erilaisia, toiset akateemisempia ja toiset ammatillisemmin suuntautuneita.

EQF on suunniteltu kattamaan kaikentyyppiset ja -tasoiset tutkinnot: paitsi korkea-asteen, ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen tutkinnot myös yksityisen sektorin ja kansainvälisten järjestöjen myöntämät tutkinnot.

EQF:n rajat

Osaamiseen ja tutkintoihin liittyvät toimintatavat ja toimet (lukuun ottamatta tutkintoja, jotka ovat edellytys säänneltyjen ammattien harjoittamiselle) perustuvat EU:ssa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklaan (koulutus) ja 166 artiklaan (ammatillinen koulutus). Molemmista artikloista käy selvästi ilmi, että EU:n toimilla pyritään edistämään jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa pitäen arvossa niiden erilaisia koulutusjärjestelmiä sekä niiden sivistyksellistä ja kielellistä monimuotoisuutta.

EQF ei ole viitekehys,

- jolla pyrittäisiin yhdenmukaistamaan EU:n jäsenvaltioiden tutkintoja tai niiden vaatimuksia (mutta viitekehys voi johtaa samankaltaisten tutkintojen kehittämiseen kahdessa tai useammassa maassa)
- jolla otettaisiin käyttöön automaattinen tutkintojen tunnustaminen EU:n jäsenvaltioiden välillä (mutta tutkintojen tunnustaminen voi helpottua, koska viitekehys lisää niiden ymmärrettävyyttä)
- jossa keskityttäisiin yksittäisten pätevyyksien luokitteluun oppimistuloksiin perustuvien kuvausten avulla (EQF voi kuitenkin edesauttaa ja helpottaa esimerkiksi työ- ja elämäkokemuksella hankittujen taitojen arviointia ja validointia).

Miten EQF-sijoitteluprosessi toimii käytännössä?

EQF-suosituksessa kehoitetaan jäsenvaltioita määrittelemään kansallisten tutkintojen viitekehysten (NQF) tai tutkintojärjestelmien vastaavuudet EQF:ään tavalla, joka osoittaa selvästi ja avoimesti kansallisten osaamistasojen ja EQF:n kahdeksan tason välisen yhteyden.

Koska EQF on ennen kaikkea tutkintojen tulkintaväline, siihen ei suoraan sijoiteta tutkintoja. Sen sijaan tutkinnot sisältyvät kansallisiin tutkintojen viitekehyksiin, jolloin niiden taso ja arvo voidaan ulkomailla ymmärtää suhteessa EQF:n kahdeksaan tasoon. Tasojen vastaavuuksista tulee kansalaisille näkyvämpiä sitä mukaa kun EQF-taso mainitaan yhä useammin kansallisissa tutkintotodistuksissa ja muissa todistuksissa, jotka sisältyvät kansallisiin tutkintojen viitekehyksiin.

Jokaisen maan, joka haluaa suhteuttaa kansalliset tutkintotasonsa EQF:ään, on laadittava yksityiskohtainen sijoitteluraportti, jossa noudatetaan tarkistetun EQF-suosituksen liitteessä III esitettyjä kymmentä vastaavuusperustetta.

Vastaavuusperusteiden tarkoituksena on varmistaa, että kansallisten tutkintojen viitekehysten vastaavuus EQF:ään määritellään johdonmukaisesti ja selkeästi. Perusteista on myös apua jäsenmeltäessä sijoitteluraportteja, joiden tulisi sisältää myös kansallisten laadunvarmistustahojen ja kansainvälisten asiantuntijoiden kannanotot ja kirjalliset lausunnot.

EQF:n vastaavuusperusteet

1. Toimivaltaiset viranomaiset määrittelevät selkeästi kaikkien sijoitteluprosessiin osallistuvien asiaankuuluvien kansallisten elinten vastuualueet ja/tai lainmukaisen toimivallan ja julkaisevat ne.
2. Kansallisten tutkintojen viitekehysten tai tutkintojärjestelmien tutkintotasojen ja EQF-tasojen kuvausten välillä on selkeä ja osoitettavissa oleva yhteys.
3. Kansalliset tutkintojen viitekehukset tai tutkintojärjestelmät ja niihin kuuluvat tutkinnot perustuvat oppimistulosten periaatteeseen ja tavoitteeseen ja kytkeytyvät epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validointijärjestelyihin sekä tarvittaessa myös opintopistejärjestelmiin.
4. Menettelyt, joilla tutkinnot sisällytetään osaksi kansallista tutkintojen viitekehystä tai joilla kuvataan tutkintojen sijoittumista kansallisessa tutkintojärjestelmässä, ovat selkeitä.
5. Kansalliset koulutusalan laadunvarmistusjärjestelmät liittyvät kansallisiin tutkintojen viitekehysiin tai tutkintojärjestelmiin ja ovat EQF-suosituksen liitteessä IV täsmennettyjen laadunvarmistusperiaatteiden mukaiset.
6. Sijoitteluprosessi kattaa asiaankuuluvilta laadunvarmistuksesta vastaavilta elimiltä saadun nimenomaisen hyväksynnän, joka osoittaa, että sijoitteluraportti on asiaankuuluvien kansallisten laadunvarmistusjärjestelyjen, -sääntöjen ja -käytäntöjen mukainen.
7. Sijoitteluprosessiin otetaan mukaan kansainvälisiä asiantuntijoita, ja sijoitteluraportit sisältävät sijoitteluprosessia koskevia kirjallisia lausuntoja vähintään kahdelta kansainväliseltä asiantuntijalta kahdesta eri maasta.
8. Toimivaltainen viranomainen tai viranomaiset sertifioivat kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä tai tutkintojärjestelmissä määritellyt vastaavuudet EQF:ään. Toimivaltaiset viranomaiset, muun muassa EQF:n kansalliset koordinoitipisteet, julkaisevat kattavan raportin, jossa kuvataan vastaavuudet ja niiden tausta-asiakirjat; raportissa on käsiteltävä kutakin arviointiperustetta erikseen. Kyseistä raporttia voidaan käyttää myös omaehtoiseen sertifiointiin eurooppalaisen korkeakoulutusalueen viitekehysten yhteydessä kyseisen viitekehysten omaehtoista sertifiointia koskevien perusteiden mukaisesti.
9. Jäsenvaltiot ja muut osallistujamaat julkaisevat sijoitteluraportin ja tarkoituksenmukaiset tiedot vertailua varten asiaankuuluvilla eurooppalaisilla portaaleilla kuuden kuukauden kuluessa sijoitteluraportin antamisesta tai päivittämisestä.
10. Sijoitteluprosessin tuloksena kaikissa toimivaltaisten elinten kansallisten tutkintojen viitekehysten tai tutkintojärjestelmän puitteissa myöntämässä uusissa asiakirjoissa, jotka liittyvät tutkintoihin, jotka ovat osa kansallisia tutkintojen kehyksiä tai tutkintojärjestelmiä (esim. tutkintotodistukset, muut todistukset ja niiden liitteet), ja/tai toimivaltaisten elinten julkaisemissa tutkintorekistereissä olisi oltava kansallisten tutkintojen viitekehysten tai tutkintojärjestelmien mukainen selkeä viittaus vastaavaan EQF-tasoon.

EQF:ää käsittelevän neuvoo-antavan ryhmän rooli

EQF:ää käsittelevä neuvoo-antava ryhmä perustettiin vuonna 2008 varmistamaan sijoitteluprosessin yleinen johdonmukaisuus ja edistämään sen selkeyttä ja luottamusta siihen. Ryhmän rooli vahvistettiin vuonna 2017 annetussa suosituksessa.

Ryhmänpuheenjohtajana toimii Euroopan komissio. Ryhmä koostuu kansallisista edustajista (kaksi kustakin jäsenvaltiosta ja kustakin muusta yhdestätoista osallistujamaasta), työmarkkinatoimijoista sekä koulutusalan, kansalaisyhteiskunnan ja Euroopan neuvoston edustajista. Ryhmää tuetaan Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen (Cedefop) ja Euroopan koulutussäätiön (ETF) asiantuntemuksella.

Ryhmä käsittelee kutakin sijoitteluraporttia yksityiskohtaisesti ja antaa raportin esittäneelle maalle palautetta. Raporttien esittämisen ja käsittelemisen tarkoituksena on parantaa kansallisten tutkintojen viitekehysten ja tutkintojärjestelmien ymmärtämistä EQF:n täytäntöönpanoon osallistuvien maiden keskuudessa. Prosessin tavoitteena on realistinen käsitys kansallisista tutkintojen viitekehyksistä ja niiden yhteydestä EQF:ään sekä kansalliseen tutkintojen viitekehukseen sisältyvistä tutkinnoista ja laadunvarmistusmekanismeista. Tässä vertaisarviointiprosessissa ryhmän jäsenet toimivat ”kriittisinä ystävinä” ja auttavat muiden maiden kollegoiaan esittämään järjestelmänsä ja tutkintonsa selkeästi.

Maa on määritellyt vastaavuuden EQF:ään, kun EQF:ää käsittelevä neuvoo-antava ryhmä katsoo, että maan esittämä sijoitteluraportti on riittävän selkeä ja EQF:n kaikkien kymmenen vastaavuusperusteen mukainen. Jos ryhmä ei pidä raporttia ja annettuja selityksiä tyydyttävänä, maata pyydetään esittämään selvennyksiä tai toimittamaan tarkistettu raportti toisessa EQF:ää käsittelevän neuvoo-antavan ryhmän kokouksessa.

EQF:ää käsittelevä neuvoo-antava ryhmä on keskeinen foorumi, jolla komissio, jäsenvaltiot ja sidosryhmät käsittelevät EQF:n täytäntöönpanoa. Ryhmä on myös tärkeässä asemassa rakennettaessa luottamusta EQF:ään osallistuvien maiden kesken. Luottamusta lujittavat myös vertaisoppimistilaisuudet, joissa keskitytään tiettyyn aiheeseen.

Toukokuussa 2017 tehty EQF-suosituksen tarkistus

EQF:n perustaminen aloitti prosessin, jolla tutkinnoista tehdään Euroopassa vertailukelpoisempia. Vuonna 2017 EQF-suositusta – joka saa kaikilta jäsenvaltioilta vahvan kannatuksen – tarkistettiin, jotta voitiin ottaa mukaan uusia piirteitä, joiden avulla kehystä voidaan mukauttaa nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Uusia piirteitä ovat muun muassa seuraavat:

- kehoitus, että jäsenvaltiot pitävät kansallisessa tutkintojen viitekehysessään olevat viittaukset EQF:ään ajan tasalla
- tarkistetut tutkintoihin painottuvat laadunvarmistusperiaatteet
- jäsenvaltioiden keskinäinen tietojenvaihto ja kuuleminen, jotta voidaan varmistaa kansallisiin tutkintojen viitekehysiin sisältyvien kansainvälisten tutkintojen tasojen määrittämisen yhdenmukaisuus
- mahdollisuus kehittää ja soveltaa arviointiperusteita ja menettelyjä, joiden avulla kolmansien maiden tutkintojen viitekehysiä voidaan vertailla EQF:ään
- suositukset, jotka koskevat EQF:ää koskevan viestinnän parantamista.

Lisäksi nykyisiä käytäntöjä selkeytettiin ottamalla ne mukaan suositukseen (esimerkiksi EQF:n vastaavuusperusteet).

EQF-vastaavuuksien päivittäminen

EQF-sijoitteluraportti antaa tietyn hetken mukaisen tilannekuvan, joten ajan mittaan raportin tiedot vanhentuvat, kun kansalliset tutkintojen viitekehukset ja tutkintojärjestelmät muuttuvat. Tarkistetussa EQF-suosituksessa kehoitetaan tämän vuoksi jäsenvaltioita tarkistamaan ja päivittämään tarvittaessa sijoitteluraporttinsa. Sijoitteluraporttiin sisältyvien tietojen tulisi olla tarkkoja ja selkeitä, sillä tämä vaikuttaa suoraan siihen, kuinka paljon kansallisiin tutkintojen viitekehysiin luotetaan. Päivittämisen ansiosta kansallisten tutkintojen tasojen ja EQF-tasojen vastaavuudet pysyvät tarkoituksenmukaisina ja kansallisten tutkintojärjestelmien mukaisina. Tämä vaikuttaa myös ratkaisevasti siihen, kuinka paljon EQF:llä voidaan edistää tutkintojen vertailtavuutta ja siirrettävyyttä.

Kansallisten tutkintojen viitekehysten EQF-vastaavuuksien määrittäminen ja tällä tavalla saatava vertailtavuus vaikuttavat myös kansallisten tutkintojen tarkistamiseen ja uudistamiseen. EU:n tason vertaisoppimisprosessilla voidaan tuoda esiin koulutuksen ja tutkintojärjestelmien muutokset, joista voi olla hyötyä oppijoille.

Sijoitteluraporttien julkaiseminen

Maita, jotka ovat määritelleet vastaavuudet EQF:ään, kehoitetaan julkaisemaan sijoitteluprosessin tulokset kuuden kuukauden kuluessa sekä kansallisella että EU:n tasolla. EU:n tasolla tulokset julkaistaan nykyisin Opiskelumahdollisuudet ja tutkinnot Euroopassa -portaalissa.

Maat voivat myös jakaa kansallisten tutkintotietokantojensa tai -rekisteriensä tietoja linkittämällä tietokannat ja rekisterit Opiskelumahdollisuudet ja tutkinnot Euroopassa -portaaliin tai julkaista tutkintonsa eurooppalaisen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokituksen (ESCO) portaalissa. Tutkintoja koskevien tietojen on sisällettävä EQF-taso (ja kansallisen tutkintojen viitekehysten taso, NQF-taso) ja tietoja oppimistuloksista. Julkaisemisen ansiosta tiedot tutkinnoista ovat helposti muun muassa oppijoiden, työntekijöiden, työnantajien, koulutuksen tarjoajien ja pätevyiden tunnustamiseen osallistuvien elinten saatavilla.

EQF-tasojen sisällyttäminen tutkintotodistuksiin ja niiden liitteisiin sekä tutkintorekistereihin

Kun vastaavuudet EQF:ään on määritelty, maita kehoitetaan esittämään kaikissa toimivaltaisen elimen myöntämässä tutkintoasiakirjoissa (esim. tutkintotodistuksissa, muissa todistuksissa ja niiden liitteissä) ja/tai tutkintorekistereissä selkeästi määritelty vastaavuus asiaankuuluvaan EQF-tasoon. Vastaavuuden esittäminen tutkintotodistuksissa ja muissa todistuksissa lisää EQF:n (ja kansallisen tutkintojen viitekehysten) näkyvyyttä kansalaisille ja työnantajille.

EQF:n mukaiset laadunvarmistusperiaatteet

Jotta liikkuvuutta eri toimialojen sisällä ja välillä sekä maasta toiseen voitaisiin tukea, on olennaisen tärkeää voida luottaa EQF-tason tutkintojen laatuun ja tasoon. Tämän vuoksi laadunvarmistus on erittäin tärkeää. Vuonna 2017 annetussa suosituksessa vahvistettiin EQF:n laadunvarmistusperiaatteet ja todettiin seuraavaa:

- Jäsenvaltioiden tulisi varmistaa, että EQF-tason tutkinnot ovat yhdenmukaisia suosituksen liitteessä IV esitettyjen yhteisten laadunvarmistusperiaatteiden kanssa, tämän rajoittamatta kansallisiin tutkintoihin sovellettavia kansallisia laadunvarmistusperiaatteita.
- EQF:n vastaavuusperiaatteet 5 ja 6 koskevat laadunvarmistusta. Perusteessa 5 edellytetään, että kansalliset koulutusalan laadunvarmistusjärjestelmät liittyvät kansallisiin tutkintojen viitekehysiin tai tutkintojärjestelmiin ja ovat suosituksen liitteessä IV täsmennettyjen laadunvarmistusperiaatteiden mukaiset. Perusteessa 6 todetaan, että sijoitteluprosessin on katettava asiaankuuluvilta laadunvarmistustahoilta saatu puolto, joka osoittaa, että sijoitteluraportti on asiaankuuluvien kansallisten laadunvarmistusjärjestelyjen, -sääntöjen ja -käytäntöjen mukainen.

- EQF-suosituksen liite IV sisältää kymmenen tutkintojen laadunvarmistusperiaatetta, joita sovelletaan kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä tai tutkintojärjestelmissä, joissa määritellään vastaavuus EQF:ään. Periaatteissa todetaan, että kaikkien tutkintojen, joille on määritetty EQF-taso, tulisi olla laadunvarmistuksen läpikäyneitä, jotta luottamus niiden laatuun ja tasoon lisääntyisi. Periaatteet ovat yhteensopivia molempien nykyisten laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehysten kanssa eli eurooppalaisten korkea-asteen koulutuksen laadunvarmistusstandardien ja -ohjeiden (ESG) sekä ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehysten (EQAVET) kanssa.

EQF-tasosijoitettujen tutkintojen laadunvarmistusperiaatteet

EQF-tasosijoitettujen tutkintojen laadunvarmistuksen tulisi (kansalliset tilanteet ja alakohtaiset erot huomioiden) täyttää seuraavat vaatimukset:

- siinä otetaan huomioon tutkintojen suunnittelu ja osaamisperusteisen toimintamallin soveltaminen;
 - siinä taataan käypä ja luotettava arviointi soveltuvien, selkeiden ja oppimistuloksiin perustuvien vaatimusten mukaisesti ja otetaan huomioon sertifiointiprosessi;
 - siinä on palautteenantomekanismit ja -menettelyt jatkuvien parannusten tekemiseksi;
 - siihen otetaan mukaan kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät kaikissa vaiheissa;
 - siinä on johdonmukaiset arviointimenetelmät, joissa yhdistellään itsearviointia ja ulkoista arviointia;
 - se on erottamaton osa sisäistä hallintoa (mukaan lukien alihankitut toiminnot) elimissä, jotka myöntävät EQF-tason tutkintoja;
 - se perustuu selkeisiin mitattaviin tavoitteisiin, vaatimuksiin ja ohjeisiin;
 - sitä tuetaan asianmukaisilla resursseilla;
 - se sisältää ulkoisten laadunvarmistusta tekevien tarkastuselinten tai -virastojen säännölliset tarkastukset;
 - siinä varmistetaan, että arviointitulokset ovat saatavilla sähköisesti.
-

EQF ja opintopistejärjestelmät

EQF:n ja kansallisten tutkintojen viitekehysten, joissa sovelletaan osaamisperusteista toimintamallia, tulisi tukea siirtymistä i) eri koulutustasolta toiselle, ii) koulutusalojen sisällä ja niiden välillä, iii) koulutuksen ja työmarkkinoiden välillä sekä iv) maan rajojen sisällä ja niiden yli.

Tarkistetussa suosituksessa EU:n jäsenvaltiot sopivat, että kansallisiin tutkintojen viitekehysiin sisältyviä tai liittyviä opintopistejärjestelmiä tulisi kehittää koordinoitusti, jotta siirtymistä ja opinnoissa etenemistä voitaisiin tukea. Tätä varten on laadittu seitsemän periaatetta, jotka ovat yhteensopivia opintopistejärjestelmien selkeyttä lisäävien nykyisten välineiden kanssa, kuten eurooppalaisen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmän (ECTS) sekä ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) kanssa.

EQF ja eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehys

EQF on yhteensopiva eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehysten (QF-EHEA) ja sen syklien kuvausten kanssa. Kyseisestä viitekehyksestä sovittiin koulutuksesta vastaavien ministereiden kokouksessa hallitusten välisen Bolognan prosessin yhteydessä vuonna 2005. Kosovo⁴ lukuun ottamatta kaikki EQF:ään osallistuvat maat osallistuvat Bolognan prosessiin. Viitekehysten lyhyt opintocykli (joka voi liittyä tai sisältyä ensimmäiseen sykliin) sekä ensimmäinen, toinen ja kolmas sykli vastaavat EQF:n tasoja 5–8, tässä järjestyksessä.

Valtaosa maista, jotka ovat määritelleet vastaavuudet EQF:ään, on laatinut vain yhden raportin, joka sisältää myös eurooppalaisen korkeakoulutusalueen tutkintojen viitekehysten mukaisen omaehtoisen sertifiointin.

4 Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

EQF-tasojen kuvaukset

Tiedot

Taidot

EQF:ssä tiedoilla tarkoitetaan teoria- ja/tai faktatietoja.

EQF:ssä taidoilla tarkoitetaan kognitiivisia taitoja (loogisen, intuitiivisen ja luovan ajattelun käyttö) ja käytäntöön liittyviä taitoja (kätevyys ja menetelmien, materiaalien, työkalujen ja -välineiden käyttö).

Taso 1	yleistiedot	yksinkertaisten tehtävien suorittamiseksi vaadittavat perustaidot
Taso 2	työ- tai opintoalan perustiedot	kognitiiviset ja käytännön perustaidot, joita vaaditaan asiaan liittyvän informaation hyödyntämiseen tehtävien suorittamiseksi ja rutiininomaisten ongelmien ratkaisemiseksi käyttäen yksinkertaisia sääntöjä ja työkaluja
Taso 3	tiedot työ- tai opintoalan faktoista, periaatteista, prosesseista ja yleisistä käsitteistä	tietyt kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tehtävien suorittamiseksi ja ongelmien ratkaisemiseksi valitsemalla ja soveltamalla perusmenetelmiä, -työkaluja, -materiaaleja ja -informaatiota
Taso 4	työ- tai opintoalan fakta- ja teorian tiedot laajoissa asiayhteyksissä	tietyt kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan ratkaisujen tuottamiseksi työ- tai opintoalan erityisongelmiin
Taso 5	työ- tai opintoalan laaja-alaiset, erikoistuneet fakta- ja teorian tiedot sekä kyseisten tietojen rajojen ymmärtäminen	laaja-alaiset kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan luovien ratkaisujen tuottamiseksi abstrakteihin ongelmiin
Taso 6	edistyneet työ- tai opintoalan tiedot, joihin liittyy teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen	edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa ja kykyä innovaatioihin ja joita vaaditaan erikoistuneella työ- tai opintoalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen
Taso 7	pitkälle erikoistuneet, osittain työ- tai opintoalan huippuosaamista vastaavat tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana alan ja eri alojen välisten rajapintojen tietoihin liittyvien kysymysten kriittinen ymmärtäminen	erikoistuneet ongelmanratkaisutaidot, joita vaaditaan tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa uusien tietojen ja menettelyjen kehittämiseen ja eri alojen tietojen yhdistämiseen
Taso 8	tiedot, jotka sijoittuvat työ- tai opintoalan kaikkein edistyneimmälle tasolle ja alojen välisille rajapinnoille	kaikkein edistyneimmät ja erikoistuneimmat taidot ja tekniikat, mukaan lukien tiivistelmien tekeminen ja arviointi, joita vaaditaan keskeisten ongelmien ratkaisemiseksi tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa ja nykyisten tietojen tai ammattikäytäntöjen laajentamiseen ja uudelleenmäärittelyyn

Vastuu ja itsenäisyys

EQF:ssä vastuulla ja itsenäisyydellä tarkoitetaan oppijan kykyä soveltaa tietoja ja taitoja itsenäisesti ja vastuullisesti.

työskentely tai opiskelu selkeässä toimintaympäristössä suoran valvonnan alaisena	Taso 1
jonkin verran itsenäisyyttä vaativa valvottu työskentely tai opiskelu	Taso 2
vastuun ottaminen työhön tai opintoihin liittyvien tehtävien suorittamisesta oman toiminnan mukauttaminen olosuhteisiin ongelmanratkaisun yhteydessä	Taso 3
itsenäinen työskentely yleensä ennustettavien mutta mahdollisesti muuttuvien työ- tai opintoympäristöjen sääntöjen puitteissa muiden suorittamien rutiinitehtävien valvonta, osittaisen vastuun ottaminen työhön tai opintoihin liittyvien toimien arvioinnista ja parantamisesta	Taso 4
johtaminen ja valvonta työ- tai opintoympäristöissä, joissa tapahtuu ennakoimattomia muutoksia oman ja muiden suoritusten tarkastelu ja kehittäminen	Taso 5
monimutkaisten teknisten tai ammatillisten toimien tai hankkeiden johtaminen ja vastuun ottaminen päätöksenteosta ennakoimattomissa työ- tai opintoympäristöissä vastuun ottaminen yksittäisten henkilöiden ja ryhmien ammatillisesta kehityksestä	Taso 6
monimutkaisten, ennakoimattomien ja uusia strategioita vaativien työ- tai opintoympäristöjen johtaminen ja muuttaminen vastuun ottaminen ammattialan tietojen ja käytäntöjen kartuttamisesta ja/tai ryhmien strategisen suorituksen arvioinnista	Taso 7
näyttöä huomattavasta auktoriteetista, innovointikyvystä, itsenäisyydestä, tieteellisestä ja ammatillisesta luotettavuudesta ja kestävästä sitoutumisesta uusien ideoiden tai prosessien kehittämiseen merkittävimmissä työ- tai opintoympäristöissä, mukaan lukien tutkimustoiminta	Taso 8

**Miten EQF:ää voidaan käyttää
ja kenelle siitä on hyötyä?**

EQF luotiin useita eri tarkoituksia varten. Vaikka sen päätarkoitus on auttaa yksittäisiä kansalaisia etenemään opinnoissaan ja työurallaan, viitekehys auttaa myös koulutuksen ja työelämän sidosryhmiä parantamaan toimia ja käytäntöjä. Kokonaisvaltaisena ja kattavana tutkintojen viitekehysenä, jossa käsitellään kaikentyypisiä ja -tasoisia tutkintoja, EQF:llä on monia käyttäjiä aina oppijoista, työntekijöistä, työnantajista, ammattiliitoista, koulutuksen tarjoajista ja pätevyyden tunnustamiseen osallistuvista elimistä viranomaisiin ja kansainvälisiin järjestöihin saakka.

Jäljempänä esitetään kooste joistakin eri kohderyhmille koituvista koetuista ja odotetuista hyödyistä.

EQF tukee uralla etenemistä

Tutkinnot toimivat väylänä työhön ja muodostavat työuran perustan. Työpaikan saaminen tai vaihtaminen edellyttää, että työnantajat ja muut työmarkkinoiden sidosryhmät ymmärtävät tutkintoja ja arvioivat ja arvostavat niitä oikein. Sitä varten on olennaisen tärkeää, että tutkinnolla pystytään kertomaan, mitä sen haltija tietää, ymmärtää ja osaa tehdä.

Kun tutkintojen kuvaamiseen käytetään oppimistuloksia ja tutkintoasiakirjoissa esitetään eurooppalaiset ja kansalliset tutkintotasot, työnantajien on helpompi tulkita hakijoiden tutkintoja.

EQF:n ansiosta työnantajat voivat aiempaa paremmin arvioida ulkomaisia tutkintoja ja heille tuntemattomien oppilaitosten myöntämiä tutkintoja. Työnantajat pystyvät ymmärtämään paremmin kunkin hakijan osaamistason, vertailemaan hakijoiden tutkintoja kansallisiin tutkintoihin, ymmärtämään tutkintojen merkityksen ja arvioimaan, miten oppimistulokset vastaavat yrityksen tai toimialan tarpeita.

EQF:n avulla työnantajat voivat suhtautua Eurooppaan yhtenä pätevyysalueena. Tämä vähentää työvoiman liikkuvuuden esteitä, parantaa saatavilla olevien tietojen, taitojen ja osaamisen hyödyntämistä ja helpottaa työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista.

EQF edistää koulutuksen ja työmarkkinoiden yhteisen kielen käyttöä

Edistämällä painopisteen siirtymistä koulutuslalla kohti osaamisperusteista toimintamallia EQF voi myös helpottaa työmarkkinoiden tarpeista ja koulutusjärjestelmien koulutustarjonnasta käytävää vuoropuhelua. Jäsennetty vuoropuhelu, jossa oppimistuloksia käytetään yhteisenä kielenä, auttaa lujittamaan tutkintojen relevanssia ja lisäämään niiden houkuttelevuutta.

EQF ja kansalliset tutkintojen viitekehykset auttavat oppijoita tekemään lisä- ja jatkokoulutusta koskevia päätöksiä

EQF kytkeytyy 39 Euroopan maan⁵ kansallisiin tutkintojen viitekehyksiin, joten se antaa kattavan kuvan Euroopan kaikenlaisista ja -tasoisista tutkinnoista. Koska viitekehykset ovat yhä useammin oppijoiden käytettävissä kansallisten tutkintotietokantojen kautta, he voivat käyttää viitekehyksiä määrittääkseen tietyn tutkinnon tason ja suhteen muihin tutkintoihin. Eri maiden kansalliset tutkintojen viitekehykset yhteen liittävävä välineenä EQF on tärkeä eri oppijaryhmille ja tarjoaa helposti saatavilla olevan katsauksen tutkinnoista ja tutkintopoluista. Lisä- ja jatkokoulutautumisen mahdollisuuksia harkitsevat voivat käyttää viitekehyksiä lähtökohtana etsiessään tietoja sopivista kursseista ja koulutusohjelmista.

EQF ja kansalliset tutkintojen viitekehykset edistävät elinikäistä oppimista

Elinikäisen oppimisen kannalta on olennaisen tärkeää, että tutkintoihin voivat johtaa entistä useammanlaiset oppimiskokemukset, kuten työssä ja vapaa-aikana hankittu kokemus. Osaamisperusteisen toimintamallin ansiosta huomioon voidaan ottaa myös virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella hankittu kokemus.

Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validointi Euroopassa

Useimmissa Euroopan maissa on nyt luotu järjestelyjä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validoimiseksi. Näiden järjestelyjen avulla oppijoiden aiemmin hankkima osaaminen voidaan tunnustaa, arvioida ja, mikäli se täyttää sovitut vaatimukset, tunnustaa joko koko tutkinnon tai tutkinnon osan suoritukseksi. Tämä on kansalaisille tärkeää, sillä näin vältetään päällekkäinen työ ja otetaan huomioon monipuoliset ja arvokkaat oppimiskokemukset.⁶

Joustavat oppimispolut ovat tärkeä edellytys elinikäisen oppimisen edistämiseksi. Opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelyt ovat osa tätä lähestymistapaa. EQF ja sen osaamisperusteinen toimintamalli tukevat opintosuoritusten siirtoa ja kerryttämistä ja voivat yhdessä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validoinnin kanssa edistää elinikäistä oppimista suoraan.

5 2018-80078-0-1, määräaika 6.12.2018

6 2018-80078-0-1, määräaika 6.12.2018

EQF-tasolle sijoitetut tutkinnot ovat luotettavaa valuuttaa

Koska eri maiden koulutusjärjestelmissä on eroja, ulkomaisten tutkintojen arvoa ja relevanssia voi olla vaikea ymmärtää. Tämän vuoksi vaarana on, ettei tutkintoja arvioida ja arvosteta oikeudenmukaisesti. Samanlainen ongelma voi syntyä yhdisteltäessä eri koulutusalojen ja koulutuksentarjoajien tutkintoja.

EQF-tasot sisällytetään nykyisin yhä useammin kansallisiin tutkintotodistuksiin ja muihin todistuksiin koko Euroopassa, minkä ansiosta on mahdollista käsittää, miten tietty tutkinto suhteutuu muihin eurooppalaisiin tutkintoihin. Maiden välinen järjestelmällinen ja pitkäaikainen yhteistyö, joka liittyy tutkintojen laadunvarmistuksen portinvartijoina toimiviin EQF:ään ja kansallisiin tutkintojen viitekehyksiin, varmistaa, että näihin tasoihin voidaan luottaa kaikkialla Euroopassa. Tämän ansiosta kansalaiset voivat helpommin erottaa luotettavat tutkinnot epäluotettavista ja tutkinnoista, jotka ovat huijausta. Tavallaan EQF toimii näin siis myös ”kuluttajansuojana”.

EQF helpottaa tutkintojen tunnustamista

EQF helpottaa tutkintojen tunnustamista edistämällä oppimistulosten käyttöä, jonka ansiosta tutkintojen haltijat ja saajat voivat arvioida kunkin tutkinnon sisältöä, tasoa ja profiilia suoraan.

EQF on yhteentoimiva tutkintojen tunnustamista tukevien muiden eurooppalaisten ja kansainvälisten välineiden kanssa. Muut välineet keskittyvät joko säänneltyihin tutkintoihin ja/tai korkeakoulututkintoihin, kun taas EQF tukee oppimisen tunnustamista kaikkien tutkintojen kohdalla.

Tutkintojen tunnustamista tukevat eurooppalaiset ja kansainväliset välineet

- Direktiivi 2005/36/EY koskee ammattipätevyyden tunnustamista EU:ssa. Tunnustamisen ansiosta ammattipätevyyden haltijat voivat harjoittaa ammattiaan tai tarjota palveluja myös muissa jäsenvaltioissa.⁷
- Lissabonin yleissopimus⁸ on UNESCO:n ja Euroopan neuvoston hallinnoima kansainvälinen sopimus akateemisten tutkintojen tunnustamisesta Euroopan alueella ja sen ulkopuolella.
- ENIC-NARIC-verkosto⁹ on kansallisten keskusten verkosto, joka tukee suoraan koulutuksentarjoajia ja kansalaisia akateemisten tutkintojen tunnustamiseen liittyvissä kysymyksissä.

7 2018-80078-0-1, määräaika 6.12.2018

8 <https://rm.coe.int/168007f2c7>

9 <http://www.enic-naric.net/>

EQF tukee muita selkeyttä lisääviä EU:n välineitä

Euroopan komissio on tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kehittänyt viime vuosikymmenen aikana useita välineitä, joilla tuetaan EU:n koulutusjärjestelmien nykyaikaistamista. Koska näissä välineissä keskitytään taitojen ja tutkintojen selkeyttämiseen ja vertailtavuuden parantamiseen, välineet tukevat kansalaisten elinikäistä oppimista ja liikkuvuutta maasta toiseen. Oppimistulosten painottamista voidaan pitää ”liimana”, joka sitoo nämä välineet yhteen: oppimistulokset antavat tilaa kansallisten koulutusratkaisujen monimuotoisuudelle niiden yhteentoimivuutta ja yhteistyötä haittaamatta.

Monet näistä välineistä koskevat kansalaisia suoraan, kuten Europassi sekä eurooppalainen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmän (ECTS) sekä ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET). Europassi tukee kansalaisia opinto- ja työuralla, kun taas opintopistejärjestelmät mahdollistavat joustavat oppimispolut ja edistävät elinikäistä oppimista.

Toinen välineryhmä tukee kansallisten viranomaisten ja oppilaitosten työtä ja vastaa yksittäisten kansalaisten tarpeisiin välillisesti. Tämä koskee erilaisia uraohjausta ja oppimisen validointia koskevia aloitteita, joiden yhteydessä EU:n aloitteet kannustavat luomaan kansallisia järjestelyjä ja vaihtamaan hyviä käytäntöjä. Välineillä, joilla tuetaan yhteistyötä korkea-asteen koulutuksen (ESG) ja ammatillisen koulutuksen (EQAVET) laadunvarmistuksessa, pyritään edistämään selkeyttä ja lujittamaan luottamusta maiden kesken. ESCO-luokituksen avulla komissio on lisäksi ottanut käyttöön terminologian, joka tukee oppimistuloksiin keskittymistä ja vahvistaa koulutuksen ja työmarkkinoiden sidosryhmien välistä vuoropuhelua.

**Mitä vaikutuksia EQF:llä
on ollut tähän mennessä?**

Yleiskatsaus

EQF:ään on vuodesta 2008 osallistunut 39 maata. EU:n 28 jäsenvaltion lisäksi lukuun sisältyy 11 EU:n ulkopuolista maata (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Pohjois-Makedonia, Islanti, Kosovo¹⁰, Liechtenstein, Montenegro, Norja, Serbia, Sveitsi ja Turkki).

Tähän mennessä 35 maata (27 EU:n jäsenvaltiota ja kahdeksan EU:n ulkopuolista valtiota) on määritellyt kansallisen tutkintojen viitekehyksensä tai tutkintojärjestelmänsä vastaavuudet EQF:ään. Tämä tarkoittaa, että kansallisten ja eurooppalaisten viitekehystasojen välillä on selkeä yhteys. Lisäksi suurin osa sijoitteluraporteista on julkaistu Opiskelumahdollisuudet ja tutkinnot Euroopassa -portaalissa¹¹.

Jotta EQF:n täytäntöönpano saataisiin viedyksi loppuun asti ja yleisö tuntisi järjestelmän paremmin, maiden olisi huolehdittava siitä, että tutkinnoissa on selkeästi määriteltä, mitä EQF-tasoa ne vastaavat. EQF-tasot tulisi merkitä tutkintoasiakirjoihin ja tutkintotietokantoihin tai -rekistereihin, jotta tutkinnot olisivat selkeämpiä ja vertailukelpoisempia. EQF-tasojen näkyvyys on keskeinen tekijä EQF:n täytäntöönpanon onnistumisen kannalta.

Tällä hetkellä 23 maata niistä, jotka ovat määritelleet vastaavuudet EQF:ään, on sisällyttänyt EQF-tasomerkinnän tutkintotodistuksiin, muihin todistuksiin ja Euroopassin liitteisiin, ja 17 maata esittää EQF-tasomerkinnän tutkintotietokannoissa tai -rekistereissä. Useat maat valmistelevat parhaillaan tietokantojensa yhdistämistä Opiskelumahdollisuudet ja tutkinnot Euroopassa -portaaliin. Maat voivat linkittää tutkintonsa myös ESCO-portaaliin.¹²

Kansallisten tutkintojen viitekehysten kehittäminen ja painopisteen siirtyminen kohti osaamisperusteista toimintamallia

EQF on vaikuttanut merkittävästi kansallisten tutkintojen viitekehysten kehittämiseen Euroopassa. Tähän mennessä on laadittu 43 kansallista tutkintojen viitekehystä, kun taas vuonna 2008 ennen ensimmäisen EQF-suosituksen antamista niitä oli vain kolme.

Useimmissa maissa on otettu käyttöön kahdeksan tasoa käsittävä viitekehys, mutta joissakin viitekehyksissä tasoja on tätä enemmän tai vähemmän (esim. Ranskassa viisi tasoa, Irlannissa kymmenen tasoa ja Skotlannissa 12 tasoa). Joissakin maissa käytetään myös alatasoja, jotta voidaan vastata tiettyjen sidosryhmien tarpeisiin ja toisinaan jotta voidaan ottaa huomioon vanhojen järjestelmien mukaiset tutkinnot.

EQF:n alkuvaiheessa keskityttiin lähinnä kansallisten tutkintojen viitekehysten laatimiseen, jotta niiden vastaavuudet EQF:ään voitaisiin määritellä. Nyt toimet monissa kansallisissa tutkintojen viitekehyksissä keskittyvät yksittäisten tutkintojen tason määrittelemiseen ja tutkintojen tarkistamiseen. EQF on siis kansallisten viitekehysten kehittämisen välityksellä selkeyttänyt kansallisia tutkintojärjestelmiä.

Sidosryhmien välinen vuoropuhelu

EQF on myös edistänyt koulutuksen ja työelämän sidosryhmien sekä koulutusalan eri toimijoiden

10 Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

11 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

12 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

osallistumista ja vuoropuhelua. EQF:n innostavan vaikutuksen ansiosta lähes kaikki kansalliset tutkintojen viitekehukset, joiden vastaavuudet EQF:ään on määritelty, ovat kokonaisvaltaisia viitekehyskiä, jotka kattavat monenlaisia tutkintoja. Useissa maissa onkin luotu pysyviä rakenteita vuoropuhelulle, johon osallistuu viranomaisten, korkea-asteen koulutuksen, ammatillisen koulutuksen, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen edustajia.

Kansalliset tutkintojen viitekehukset ja ylempi ammatillinen koulutus

EQF:n täytäntöönpano ja edellä mainittu vuoropuhelu ovat tasavertaistaneet ammatillista koulutusta ja korkea-asteen koulutusta joissakin maissa. EQF-tasojen kuvaukset ovat tasapuolisia akateemisen ja ammatillisen koulutuksen suhteen, eikä niissä määrätä, mille tasolle erityyppiset tutkinnot tulisi sijoittaa. EQF:n täytäntöönpano osoittaa, että myös ammatilliset tutkinnot voidaan määritellä tasoja 5–8 vastaaviksi (esimerkiksi Saksassa ja Itävallassa käsiteollisuusalan teknikkokoulutuksen on määritelty vastaavan tasoa 6, ja Sveitsin kansallinen tutkintojen viitekehys on nimenomaisesti suunniteltu tukemaan tätä periaatetta).

Tutkintojen viitekehysten sekä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validoinnin yhdistäminen

Vuonna 2012 annetussa suosituksessa pidettiin epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validoinnin sekä kansallisten tutkintojen viitekehysten välisiä yhteyksiä tärkeinä validointijärjestelyjen täytäntöönpanon kannalta koko Euroopassa. Validointia Euroopassa koskevan kartoituksen päivitys¹³ vahvisti vuonna 2016, että maat ovat nyt asettaneet etusijalle viitekehysten ja validointijärjestelyjen yhdistämisen toisiinsa. Oppimistuloksiin keskittyvät EQF ja kansalliset tutkintojen viitekehukset toimivat vertailukohtana tunnistettaessa, dokumentoitaessa, arvioitaessa ja tunnustettaessa epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen ympäristössä hankittuja oppimistuloksia.

Virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella myönnetyt tutkinnot

Useimmat eurooppalaiset kansalliset tutkintojen viitekehukset kattavat virallisessa koulutusjärjestelmässä myönnettävät tutkinnot (esim. ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen ja yleissivistävän koulutuksen tutkinnot). Näitä tutkintoja sääntelevät ja myöntävät kansalliset viranomaiset. Yhä useammat maat ovat kuitenkin alkaneet ottaa viitekehukseensä mukaan myös jatko- ja täydennyskoulutuksen tutkintoja, jotka myönnetään usein virallisen kansallisen tutkintojärjestelmän ulkopuolella.

Maailmanlaajuiset vaikutukset

EQF ja sen tasojen kuvaukset ovat innostaneet kehittämään tutkintojen viitekehyskiä ympäri maailmaa. Nykyisin on valmiina tai kehitteillä yli 150 kansallista tutkintojen viitekehystä.¹⁴ EQF tunnetaan suhteellisen hyvin Euroopan ulkopuolella. Tämän myönteisenä sivuvaikutuksena on ollut se, että pätevyys-tunnustamiseen osallistuvien elinten on entistä helpompaa ymmärtää tutkintoja, mikä helpottaa niiden tunnustamista.

13 <http://www.cedefop.europa.eu/fi/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>
14 <https://publications.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/406d3baf-deef-11e7-9749-01aa75ed71a1>

Katse tulevaisuuteen

Toukokuussa 2017 tehty EQF-suosituksen tarkistus antoi EQF-prosessille uutta pontta. Suosituksessa kehoitetaan jäsenvaltioita tarkistamaan ja päivittämään tarvittaessa kansallisen tutkintojen viitekehysensä EQF-vastaavuuksien määrittelyyn. Näin voidaan paremmin varmistaa, että vastaavuuksien määrittelemistä tukevat tiedot ovat tarkkoja ja selkeitä ja että ne vastaavat mahdollisia kansallisella tasolla tapahtuneita muutoksia. Samalla EQF-prosessin ydin eli kansallisten tutkintojen viitekehysten ja niiden tasojen EQF-vastaavuuden määrittäminen säilyy ennallaan.

Tarkistettu suositus on merkittävä askel kohti EQF:n aseman vakiintumista. EQF:n alkuvaiheessa keskityttiin lähinnä siihen, että määriteltiin kansallisten tutkintojen viitekehysten vastaavuudet yhteiseen tutkintojen viitekehykseen. Nyt prosessille on luonteenomaista tutkintojen sisällyttäminen viitekehysiin. Viitekehysten kaikkien EQF-tasojen sijoitettujen tutkintojen olisi oltava suosituksen liitteessä IV esitettyjen yhteisten laadunvarmistusperiaatteiden mukaisia.

Menettelyjen luominen kansallisiin viitekehysiin sisältyvien kansainvälisten tutkintojen tasojen määrittelemiseksi on EQF:n yhteydessä uusi osa-alue, jolla jäsenvaltioiden keskinäinen tietojenvaihto ja kuuleminen ovat ratkaisevan tärkeitä yhdenmukaisuuden varmistamisen kannalta.

Tarkistetun suosituksen mukaan myös yhteistyö kolmansien maiden kanssa voi olla mahdollista, jotta voidaan vertailla niiden (kansallisia ja alueellisia) tutkintojen viitekehysjä EQF:ään. Tällainen yhteistyö voisi parantaa Euroopan ja kolmansien maiden tutkintojen vertailtavuutta ja edistää sekä EU:n kansalaisten että EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten liikkuvuutta.

Lähtötilaisuudessa jatketaan myös työtä, joka liittyy oppimistulosten kuvauksiin, käyttöön ja soveltamiseen, jotta voidaan parantaa tutkintojen selkeyttä ja vertailtavuutta ja helpottaa niiden ymmärtämistä.

Viestintää kehitetään, jotta voidaan saavuttaa entistä paremmin työnantajat, koulutuksen tarjoajat, oppijat, työntekijät ja muut sidosryhmät ja tiedottaa EQF:n ja kansallisten tutkintojen viitekehysten hyödyistä. Tarkistetussa suosituksessa painotetaan edelleen tutkintojen asiaankuuluvan EQF-tason esittämisen merkitystä, jotta voidaan osoittaa EQF:n tuottama lisäarvo ja innostaa EQF:n käyttöön.

Lisäksi EQF on nyt myös valmis käsittelemään oppimisen ja työelämän tulevia muutoksia. Nykypäivän digitaaliseen maailmaan mukautumiseksi EQF:n tasot voidaan esittää myös tutkintotietokannoissa. Tarkistettu suositus sisältää lisäksi yhteiset tietokentät EQF-tason tutkintoja koskevien tietojen sähköistä julkaisemista varten. Tämä auttaa kaikkia prosessiin osallistuvia pysymään uusien tiedon levittämisen- ja linkittämistapojen tahdissa oppijoiden, työntekijöiden, työnhakijoiden ja työnantajien eduksi. Myös eurooppalaisiin portaaleihin liittyvä työ jatkuu tulevaisuuden tarpeisiin mukautuen, jotta voidaan varmistaa tutkintoja koskevien tietojen saatavuus ja julkaiseminen.

Lyhenteet

Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus	Cedefop
Ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä	ECVET
Eurooppalainen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmä	ECTS
Eurooppalainen tutkintojen viitekehys elinikäisen oppimisen edistämiseksi	EQF
Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys	EQAVET
Eurooppalainen taito-, osaamis-, tutkinto- ja ammattiluokitus	ESCO
Eurooppalaiset korkea-asteen koulutuksen laadunvarmistusstandardit ja -ohjeet	ESG
Euroopan koulutussäätiö	ETF
Euroopan unioni	EU
Kansallinen tutkintojen viitekehys	NQF
Ammatillinen koulutus	VET

Yhteydenotot EU:hun

Käynti tiedotuspisteessä

Euroopan unionin alueella toimii yhteensä satoja Europe Direct -tiedotuspisteitä.

Lähimmän tiedotuspisteen osoite löytyy verkosta: https://europa.eu/european-union/contact_fi

Yhteydenotot puhelimitse tai sähköpostitse

Europe Direct -palvelu vastaa Euroopan unionia koskeviin kysymyksiin.

Palveluun voi ottaa yhteyttä

- soittamalla maksuttomaan palvelunumeroon 00 800 6 7 8 9 10 11 (jotkin operaattorit voivat periä puhelumaksun),
- soittamalla puhelinnumeroon +32 22999696 tai
- sähköpostitse: https://europa.eu/european-union/contact_fi.

Tietoa EU:sta

Verkkosivut

Tietoa Euroopan unionista on saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä Europa-sivustolla,

https://europa.eu/european-union/index_fi

EU:n julkaisut

EU:n ilmaisia ja maksullisia julkaisuja voi ladata tai tilata EU Bookshopista, osoitteesta

<https://publications.europa.eu/bookshop>. Ilmaisia julkaisuja on mahdollista saada usean kappaleen

erinä ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuspisteeseen

(ks. https://europa.eu/european-union/contact_fi).

EU:n lainsäädäntö ja siihen liittyvät asiakirjat

EU:n koko lainsäädäntö vuodesta 1952 ja muuta tietoa EU:n oikeudesta on saatavilla kaikilla virallisilla kielillä EUR-

Lex-tietokannassa osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu>.

EU:n avoin data

EU:n avoimen datan portaalien (<http://data.europa.eu/euodp/fi>) kautta on saatavilla EU:n data-aineistoja. Data on

ilmaiseksi ladattavissa ja uudelleenkäytettävissä sekä kaupallista että ei-kaupallista käyttöä varten.

Eurooppalaisella tutkintojen viitekehyksellä elinikäisen oppimisen edistämiseksi (EQF) pyritään parantamaan tutkintojen selkeyttä, vertailtavuutta ja siirrettävyyttä. Tämä esite on julkaistu EQF:n kymmenvuotisjuhlan kunniaksi. Esitteessä luodaan yleiskatsaus viitekehykseen sekä sen käyttöön ja hyötyihin. Lisäksi tuodaan esiin EQF:n kymmenen ensimmäisen vuoden saavutuksia ja luodaan katse tulevaisuuteen.

Julkaisuja voi ladata tai tilata maksutta osoitteesta <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=fi>

Jos haluat saada ajantasaista tietoa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastosta, tilaa maksuton, sähköinen uutiskirje Social Europe osoitteesta <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=371&langId=fi>

@socialeurope

@EU_Social

